

2008

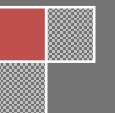
Buluş ve Patent

Buluş Kavramı, Patent Kriterleri

Bu doküman SPAC Mühendislik Ltd. Şti tarafından verilen "Buluş ve Patent" eğitimini desteklemek üzere hazırlanmıştır. Eğitim buluş tanımı ve patentin yanı sıra ulusal ve uluslar arası patent süreçlerini de içermektedir. İçeriğin ve örneklerin izinsiz kopyalanması suçtur.

K. Taylan ZEYREK
SPAC Mühendislik Ltd. Şti.
6/2/2008
Versiyon 1.1

Önsöz

Elinizde tuttuğunuz bu eser ‘‘Buluş ve Patent’’ eğitimini desteklemek amacı ile hazırlanmıştır. Eğitim içeriği ile paralel olmakla beraber eğitimin bir özeti değildir. Özellikle patent süreçlerinin daha iyi kavranması ve eğitim sonrasında da kullanılacak bir kaynak olması için hazırlanmıştır.

Eđitimimize katıldığınız için teŐekkür ederiz.

Saygılarımızla,

K. Taylan Zeyrek

Patent Mühendisi ve TRIZ Uzmanı

İçindekiler

Önsöz.....	2
Eğitim İçeriği	4
TRIPS	5
Buluş ve Patent	5
Buluş Nedir?	5
Patent Belgesi ve Faydalı Model Belgesi	6
Patent ve Faydalı Model Belgesi Kriterleri.....	7
Yenilik	7
Sanayiye Uygulanabilir Olma.....	7

Eğitim İçeriği

- **BULUŞ VE**
- **PATENT**
  - **BULUŞ NEDİR?**
  - **PATENT VE FAYDALI MODEL BELGESİ KRİTERLERİ NELERDİR?**
  - **PATENT BELGESİNİN ETKİSİ**
  - **PATENT BELGESİ ALAMAYACAK BULUŞLAR**
  - **ÇALIŞAN BULUŞLARI**
- **PATENT BELGESİ SÜRECİ**
  - **PATENT BAŞVURUSUNDA ÖNCELİK**
  - **FAYDAMI MODEL BELGESİ SÜRECİ**
  - **ULUSAL PATENT BELGESİ SÜRECİ**
  - **PCT SÜRECİ**
  - **EP SÜRECİ**
  - **EP VE PCT KARŞILAŞTIRMASI**
- **PATENT ARAŞTIRMASI**
  - **IPC, ECLA, US CLASS**
  - **VERİTABANLARI VE KULLANIMI**
- **PATENT ARAŞTIRMASI İLE İLGİLİ ÇALIŞMA**
- **TARİFNAME YAZIMI**
  - **TARİFNAMENİN BÖLÜMLERİ**
  - **İSTEM KAVRAMI VE İSTEM HAZIRLAMA**
- **TARİFNAME YAZIMI İLE İLGİLİ ÇALIŞMA**

TRIPS

Fikri Mülkiyet Hakkı kavramının temeli 15 Nisan 1994 yılında imzalanan TRIPS (Agreement on Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights) anlaşmasına dayanmaktadır. Söz konusu anlaşma, anlaşmaya taraf olan ülkelerin fikri haklar ile ilgili kanunlarındaki minimum standartların belirlenmesini sağlamıştır.

Söz konusu minimum standartlar ile ilgili detaylı bilgiye Dünya Ticaret Organizasyonu'nun (WTO) web sitesinden ulaşabilirsiniz.

http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/agrm7_e.htm

Buluş ve Patent

Buluş Nedir?

Patent belgesi buluşlara verilir. Patent kanunları ise patent alabilecek buluşları tanımlamaktan ziyade korunabilecek buluşların ne olduğunu belirler. Zira buluşun tanımının yapılması buluşun içerdiği yenilik kavramı ile çelişen bir durum yaratabilmektedir. Bu nedenle genel hatları ile buluşu ifade edecek olur isek;

Buluş; bir ürün, bir yöntem ya da yenilik içeren bir teknik geliştirme; olabilir. Buluşlar bazen önceki ürünlerin, yöntemlerin, geliştirmelerin harmanlanması ile ortaya çıkar. Bazen de radikal değişiklikler sonucu bilinen tüm yapıları değiştirecek şekilde ortaya çıkarlar. Buluşların amacı ise çok değişkendir ama ortak yanları "daha" içermeleridir;

- Daha hızlı,
- Daha ucuz,
- Daha kaliteli,
- Daha etkili,
- Daha iyi,

Bir geliştirmenin buluş olup olmadığının değerlendirilmesi ise ona iki temel soru sorularak yapılabilir.

- Çözdüğü teknik sorun nedir?
- Nasıl bir teknik yöntem ile bu sorunu çözmektedir?

Bu soruların cevabı buluşun ne olduğunu ortaya koyacaktır. Soruların arttırılması ile de buluşun ne olduğunun kesin olarak tespit edilmesi sağlanabilir.

- Önceki çözümler nelerdir?
- Buluşun önceki çözümlerden farklı olarak yaptığı nedir?

Patent Belgesi ve Faydalı Model Belgesi

Patent, buluşçuların ürettikleri fikri mülkiyetin sahibi olduklarını gösteren belgenin adıdır. Tüm dünyada, ulusal bir koruma sağlaması nedeni ile “patent belgesi” ilgili ülkenin yetkili resmi kurumu tarafından verilmektedir.

Patent belgesinin geçerlilik süresi en az 20 yıl olarak belirlenmiştir. Bu alt limit tüm dünyada; 1990 yılında imzalanan Dünya Ticaret Organizasyonu’nun TRIP’s anlaşması ile kabul görmüştür. İlgili anlaşmanın 33. maddesinde;

“Madde 33: Başvuru tarihinden itibaren [patentler için] koruma süresi, 20 yıllık süreden önce bitemez.”

“Article 33: The term of protection available [for patents] shall not end before the expiration of a period of twenty years counted from the filing date.”

Denilmektedir. Buna karşın ilgili madde buluşlar üzerinde patent belgesi benzeri korumalar sağlayan diğer belgelerin süresi ile ilgili herhangi bir kısıtlama getirmemektedir. Bu tür belgelere verilebilecek en iyi örnek Faydalı Model Belgesi’dir. Arjantin, Avusturya, Brezilya, Şili, Çin, Finlandiya, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, Meksika, Fas, Polonya, Portekiz, Güney Kore, İspanya, Tayvan ve Türkiye de faydalı model belgesi sistemleri bulunmaktadır. Bu ülkelerde faydalı model belgesinin koruma süresi 6 ile 10 yıl arasında değişmektedir.

Her ne kadar faydalı model belgesi sistemi patent sistemine benzese dahi farklı olduğu birçok yanı bulunmaktadır. Buna karşın patent ile faydalı model belgesi gerek maliyet gerekse de süre yönünden karşılaştırıldığında verilebilecek tek yanıt faydalı model belgesi almak patent almaktan daha kolaydır. Bunun nedeni, faydalı model belgesi alabilmek için gereken şartların yani “patentlenebilirlik kriterlerinden” daha az zorlayıcı olmasıdır.

Ülkemizdeki durumu incelediğimizde buluşlara iki farklı belgenin de verilebildiğini görmekteyiz. Ancak ülkemizde bir buluş için patent ya da faydalı model belgelerinden sadece biri talep edilebilir. Almanya’nın aksine ülkemizde bir buluşun aynı anda her iki belgeye birden sahip olması mümkün değildir.

Bir buluşun patent belgesi alabilmesi için taşıması gereken kriterler, 551 sayılı Patent Haklarının Korunması yönündeki KHK’nın 5. maddesinde sıralanmıştır. Buna göre buluş ancak;

- Uluslar arası yenilik içermesi,
- Tekniğin bilinen durumunu aşması,
- Sanayiye uygulanabilir olması,

halinde patent verilerek korunabilmektedir.

Aynı kanununun 154. maddesinde ise bir buluşun Faydalı Model Belgesi alabilmesi için gerekli olan kriterler sıralanmıştır. Buna göre buluş ancak;

- Uluslar arası yenilik içermesi,
- Sanayiye uygulanabilir olması,

halinde faydalı model belgesi verilerek korunabilmektedir.

Bu kriterlerden aşılması/yerine getirilmesi en zor olan; tekniğin bilinen durumunun aşılması şartı, faydalı model belgesi için aranmayan bir şarttır. Bu sayede birçok buluş, teknikte bilinen ancak ilgili sorunun çözümüne uygulanmamış bir çözüm içermesi ile belge alabilmektedir.

Patent ve Faydalı Model Belgesi Kriterleri

Yenilik

551 içerisinde yenilik kriteri madde 7 içerisinde;

[Tekniğin bilinen durumuna dahil olmayan buluş yenidir.

Tekniğin bilinen durumu, patent başvurusunun yapıldığı tarihten önce, buluş konusunda dünyanın herhangi bir yerinde toplumca erişilebilir yazılı veya sözlü tanıtım, kullanım veya bir başka yolla açıklanan bilgilerden oluşur.

...]

denilerek açıklanmıştır.

Örneğin plastiğin kimyasal formülünün bilindiğini ve çeşitli laboratuvar uygulamalarının yapıldığını varsayalım. Plastik her bir kullanım yerinde aynı teknik özellikleri gösterse dahi farklı bir sorunu çözmesi halinde yeni bir buluş olarak değerlendirilebilir. Bu tür çözümlere örnek olarak;

- Elektriksel yalıtım sağlayabilmesi için tornavidanın üzerinin kaplanması,
- Elektriksel yalıtım sağlaması için bakır elektrik taşıyıcı bir kablonun üzerinin kaplanması,

Verilebilir. Her iki çözümde birbirine göre yenidir.

Yeniliğe bir başka örnek olarak teflon verilebilir. Pek bilinmeyen adı ile polytetrafluoroethylene (PTFE), daha bilinen adı ile DuPont'a ait markası ile Teflon® malzemesi, yanıcı olmayan buzdolabı gazları ile ilgili çalışmalar sırasında bulunmuştur. Günümüzde Teflon® malzemesi sürtünme direncinin azaltmasını sağlamak amacı ile uzay mekiklerinin dış yüzeyinde kullanılmaktadır. Bununla beraber yumurta tavasının üzerinde de yumurtanın tavaya yapışmaması için kullanılmaktadır. Uzay mekiği üzerindeki kullanımı yumurta tavası üzerindeki kullanımına göre yenidir. Zira her iki uygulama da tek tek ele alındığında çözülmek istenen sorunlar birbirinden farklıdır ve çözümler yenilik içermektedir.

Sanayiye Uygulanabilir Olma

551 içerisinde sanayiye uygulanabilir olma kriteri madde 10 altında;

[Buluş, tarım dahil sanayinin herhangi bir dalında üretilebilir veya kullanılabilir

nitelikte ise, sanayiye uygulanabilir olduğu kabul edilir.]

denilerek açıklanmıştır. Bu madde buluşun ne olduğu ile ilgili temel bir sınır çizmektedir. Bu sınır, özellikle eserlerin buluş olamayacağını söylemektedir.

Bir buluşun yeniliğinin araştırılması öncesinde ilk bakılması gereken kriterdir. Sanayiye uygulanabilme kriterinin buluş açısında değerlendirilmesi yapıldığında korunabilecek kısmında belirlenmesi sağlanabilir. Bir çok buluşçu bir teknik geliştirmeyi anlatırken “bende ondan sonra... kontrolünü yaparak... işlemini gerçekleştiriyorum” gibi ifadeler kullanabilmektedir. Söz konusu ifade aşikâr bir şekilde; sürecin bir insan tarafından gerçekleştirildiğini bu nedenle sanayiye uygulamanın mümkün olmadığını göstermektedir.